

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMĚŘI A MĚSTĚ PRAŽSKÉ
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMĚŘI

Průzkumy a výzkumy v Litoměřích a Praze
v letech 1998-2000

PŘEDNÍ
VÝZKUM

Průzkumy
v

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

Obr. 50. Znojmo – ul. Klácelova 11. Stříbrná záušnice z hrobu H 27.

Znojmo, Klácelova Strasse 11. Der Schläfenring aus dem Grab H 27

můžeme datovat do období poslední třetiny 11. století. Jedná se tak o první hroby z tohoto období zjištěné na předpolí znojemského hradu. Zároveň dokládají možnou existenci sakrální stavby (rotundy) v tomto prostoru, kterou by bylo možno ztotožnit s informací ve falzu z roku 1103 a s vyobrazeními na Lutoldových mincích. Zbylé tři horizonty dokládají vývoj prostoru v období středověku a novověku.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Znojmo, Horní Platz 3, Althann Palast. Siedlung, Stadt. Frühmittelalter – Neuzeit (11. – 17. Jahrhundert) Rettungsgrabung.

Znojmo, Zelenářská Strasse 5. Stadt. Hochmittelalter – Neuzeit (14.-15., 17.- 19. Jahrhundert). Rettungsgrabung.

Znojmo, Klácelova Strasse 3. Siedlung, Stadt. Frühmittelalter – Neuzeit (13. – 17. Jahrhundert). Rettungsgrabung.

Znojmo, Klácelova Strasse 11. Siedlung, Stadt, Friedhof. Früh- bis Hochmittelalter (11.- 13.Jahrhundert), Neuzeit. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (k. ú. Našiměřice, okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověká vesnice. Středověk – 14.–15. století. Záchranný výzkum.

Při výzkumu trasy kanalizace (Znojmo – 1. etapa) se podařilo prokázat mohutné souvrství a 5 zahloubených objektů z vrcholného a pozdního středověku (14.–15. století).

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Znojmo (Kat. Našiměřice, Bez. Znojmo). Innenbereich der Gemeinde. Mittelalterliches Dorf. Hochmittelalter (14.–15. Jahrhundert). Rettungsgrabung.

ZNOJMO (k. ú. Oblekovice, okr. Znojmo)

Intravilán obce. Středověká a novověká vesnice, novověk – 17.–18. století. Záchranný výzkum.

V rámci akce dokončení kanalizace města Znojma – 1. etapa se podařilo v intravilánu obce Oblekovice zachytit velkou jámkou z průběhu 17.–18. století.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Znojmo (Kat. Oblekovice, Bez. Znojmo). Innenbereich der Gemeinde. Mittelalterliches Dorf. Neuzeit (17.–18. Jahrhundert). Rettungsgrabung.

ŽDĎÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou)

Klášter. Středověk a novověk. Záchranný výzkum.

V lednu roku 2004 byla v části křížové chodby bývalého konventu, dnes fary u kostela Nanebevzetí Panny Marie, v místnosti, která má být využívána jako farní sál, položena zjišťovací sonda za účelem odhalení situace pod podlahou. Pod recentní dlažbou se nachází jen jedna vrstva dochované dlažby, sestávající z rezných keramických dlaždic o rozměrech 18 x 18 x 4,5 cm, respektující západní a východní stěnu bývalé křížové chodby. Dlažba je pravděpodobně barokního stáří (18. stol.). V hlubších navážkových vrstvách se našly zlomky starších, patrně gotických dlaždic.

Josef Unger, ÚAPP Brno

Resumé

Žďár nad Sázavou (Bez. Žďár nad Sázavou). Kloster. Mittelalter und Neuzeit. Rettungsgrabung.

ŽDĎÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou)

„Na Starém městě“, „Klášar“. Vrcholný středověk. Tržní městečko. Záchranný výzkum.

Obr. 51. Žďár nad Sázavou „Na Starém městě“. K 651. Žďár nad Sázavou „Na Starém městě“. Grube K. 651.

Předstihový záchranný archeologický výzkum byl vyvolán záměrem zastupitelstva města Žďáru nad Sázavou vybudovat inženýrské sítě pro individuální bytovou výstavbu v prostoru ochranné zóny vytyčené v prostoru zaniklého středověkého tržního městečka z pol. 13. století.

Postupně skrytá a začištěná plocha téměř 2 ha odkryla SV až JV okraj a navázala na „rezidenční“ část městečka zkoumanou M. Richterem v letech 1970 až 1972 (Richter 1975).

V letošní sezoně bylo prozkoumáno, dokumentováno a zaměřeno celkem 380 zahloubených archeologických objektů, z toho přibližně 200 kúlových jamek. Jednoznačně interpretovat bylo možné pouze objekty K 523 a 651 jako pozůstatky suterénního obytného, respektive skladovacího prostoru, dále povrchovou pec (K 569) a dvě zapuštěné pece s kamennou klenbou (K 638, 663). Rozsáhlejší objekty (K 597, 605, 607) sloužily patrně jako výrobní (hospodářské) stavby, prozatím s bližší neurčitelnou funkcí. Kúlové jamky vytvářely místy kumulace naznačující patrně půdorysy nadzemních staveb. Celkově působí charakter pozůstatků osídlení spíše dojmem rozptýlené „chaotické“ hospodářské zástavby, budované – na rozdíl od dříve prozkoumaných částí (Richter 1975; Geisler – Zatloukal 1999) – bez výraznějšího sledovatelného urbanistického záměru.

K největším přínosům výzkumu patří jednak první doložitelný doklad superpozice objektů, a to kamenná destrukce klenby pece zbudované na výplni K 523, naznačující určité využití areálu městečka i po jeho opuštění, a jednak jednoznačné doklady o výrobě a zpracování železa přímo na místě. Svědčí o tom nejenom početné nálezy železné rudy, hutnických a kovářských

strusek, ale i dzyny a zbytky stěn a nístější destruovaných železářských pecí. Datování těchto nálezů do druhé poloviny 13. století bylo jednoznačně prokázáno stratigrafií vrstev výplně K 651. Vlastní železářské pece in situ se však zatím nalézt nepodařilo. K zajímavým zjištěním patří i využití cihel a cihlových dlaždic patrně v interiérech obytných staveb.

V sezoně 2004 byla prozkoumána zřejmě periferní část městečka, která spíše než k obytným účelům sloužila k účelům hospodářským a výrobním, alespoň částečně spojeným s metalurgií železa. Zároveň se podařilo propojit dosud zkoumané plochy a odpovědět na některé otázky, které zůstaly po výzkumech z let 1970 až 1972 otevřené. Tím byl učiněn další podstatný krok k odkrytí a poznání úplného půdorysu středověkého městečka, které neprošlo delším stavebním vývojem a jehož archeologizované reliktu odpovídají době založení.

Martin Geisler; ÚAPP Brno

Literatura

- Geisler, M. – Zatloukal, R. 1999: Žďár nad Sázavou (okr. Žďár nad Sázavou), PV 40, 1997–1998, 383–386.
Richter, M. 1975: Archeologický výzkum a otázky nejstarší sídlištní topografie Žďáru nad Sázavou, Dějiny města Žďáru nad Sázavou III. Brno – Žďár nad Sázavou.

Resumé

Žďár nad Sázavou (Bez. Žďár nad Sázavou) „Na Starém městě“, „Klafar“. Hochmittelalter (13. Jh). Marktflecken. Rettungsgrabung.